

RENDELETI KÖZLÖNY.

KÉZIRAT GYANANT.

BIHARVÁRMEGYE NAGY-SZALONTAI FŐSZOLGABÍRÓI JÁRÁSÁNAK HIVATALOS LAPJA.

Felelős szerkesztő: NAGY MÁRTON főszolgabíró.

Kiadja: REICH JAKAB könyvnyomdája.

15. akvi sz.
1902.

Észrevételek az állami anyakönyvek vezetése felett.

Az 1901. évfolyamáról a járás összes anyakönyvi kerületei részéről betérjesztett születési halálozási és házassági anyakönyvek II od példányait Erdélyi Gyula nagyszalontai kerületi m. kir. állami anyakönyvvezető és Költő Kálmán ugyaníttenteni anyakönyvvezető helyettes urak szakavatott és fáradságot nem kímélő szives közreműködésével beható és tárgyilagos felülvizsgálás alá vevén mielőtt a talált hibákra vonatkozó észrevételeimet minden egyes anyakönyvi kerületre külön-külön közrebocsátanám, kedves kötelességemnek ismerem a most nevezett köztisztviselő uraknak a járás színe előtt legmelegebb elismerésemet és legőszintébb köszönetemet nyilvánítani részint a nagyszalontai anyakönyvi hivatal magas színvonalon álló mintaszervi vezetésért, részint a járás összes anyakönyvi kerületéből beérkezett anyakönyvi II od példányok felülvizsgálásával kitéjtett és sokoldalú elfoglaltságuk közepette eléggé ki nem emelhető ügybuzgalommal teljesített fáradozásaiukért.

Az észrevételek elsorolását megelőzőleg megjegyezni kívánom, hogy észrevételeimet ezuttal három részre osztottam. u. m.:

- 1., olyanokra melyek mint általános hibák az egész járás anyakönyveiben még mindig csaknem kivétel nélkül előfordulnak;
- 2., olyanokra melyek a törvény és szabályoknak szigorúan meg nem felelnek ugyan, de azért bírói kiigazítást nem igényelnek;
- 3., olyanokra, melyekre vonatkozólag a bírói kiigazítási eljárás feltétlenül folyamatba teendő.

Általános hibaként szerepelnek:

A bejelentési kötelezettség helytelen vagy hiányos feltüntetése, mennyiben olyan esetekben, midőn a bejelentési kötelezettség magából a bejegyzésből is kitűnik némely anyakönyvvezetők annak külön feltüntetésében egész a skrupulózitásig mennek, míg ellenkező esetekben s főként megbízásoknál azt egyáltalán nem, vagy helytelenül tüntetik ki. E tekintetben jövőre szigorúan alkalmazkodjanak a múlt évi „Rendeleti Közlöny“ ben előirtakhoz.

Halva születéseknél minden adat épp úgy felsorolandó, mint a rendes eseteknél.

A nő férjessége vagy özvegyi minősége a B. M. Ut. 34. §-ának megfelelőleg még mindig nincs kellőképpen kitüntetve. Előírandó mindig a férj neve s csak azután a nő családja és utóneve.

A házszám még mindig hiányosan vagy egyáltalán nincs feltüntetve.

Lényeges körülmény, hogy a bejegyzést az anyakönyvvezetőnek csak a fél után szabad aláírni. Némely anyakönyvvezető ez ellen is gyakran vét.

A foglalkozási rovatok még mindig helytelenül vannak kitöltve. A statisztikai lapok rovatai külön választandók az anyakönyv rovataitól, pl.: mezőgazdasági cselédeknel a statisztikai lapokon a statisztikai hivatal kívánságához képest a foglalkozási rovat precíz körülírással töltendő ugyan ki. (mezőgazdaságban éves béres cseléd) azonban az anyakönyv-

ben az ilyen egyszerűen béresnek irandó. Hasonlóképpen az östermelő osztályhoz tartozóknál is, hol pl.: statisztikai lapon „kisbirtokos és napszámos“-ként szereplő egyén foglalkozása az anyakönyvben egyszerűen földmivesnek tüntetendő ki. Figyelembeveendő még itt, hogy a foglalkozási rovat *kizárólag csak kereső foglalkozással bíró egyéneknél* töltendő ki, kik pedig speciális foglalkozással nem bírnak, mint pl.: háztartásbeli nők, avagy foglalkozás nélküli vagy iskolás gyermekek. — Ilyeneknél a foglalkozási rovat egyszerűen vízszintes vonallal töltendő ki.

A H. Ut. 74. §-a értelmében a házassági anyakönyv másodpéldányainak hitelesítési záradékai megpecsételendők. A születési és halotti másodpéldányok azonban nem pecsételendők meg.

A másodpéldány az elsőnek *másolata* lévén, az aláírásoknál mások neve után az ezt feltüntető „s. k.“ mindig kiirandó.

A halálesetnek születési lapon való feljegyzésénél némelyek még mindig a régi, kelettel ellátott hosszadalmas szöveget használják. Jövőben csak egyszerű utalás vezetendő a szükséges esetben a születési lap megfelelő szélére pl.: ha az elhalt egyén születési esete is ugyanazon kerületben van bejegyezve így: „halálesete az évi halotti anyakönyv száma alatt van bejegyezve“ (Aláírás). Ha pedig az illető más akvi kerületben halt el szabályszerű megkeresés után egyszerűen így: „halálesete a i. kerületi . . . i. évi halotti anyakönyv . . . száma alatt“ (Aláírás).

A helyesbitést némelyek még ma is a megjegyzés rovatban eszközlik, holott ez a B. M. t.-ez. 36. §-a szerint mindenkor a lap tiszta részén fogamatosíandó.

Némelyek a B. M. Ut. 32. §-a ellenére még mindig használnak ilyen tiltott rövidítéseket: róm kath., özv. stb.

A nő férj halálának pillanatától kezdve özvegy, tehát így tüntetendő ki. Helytelen az ilyet férjesként szerepeltetni.

Ismeretlen adatoknál némelyek a vonatkozó rovatot egyszerűen kivonalozzák, mások vagy az illető rovatba, vagy a megjegyzésbe írják be ilyen kifejezéseket: „nem tudatik apját senki sem ismerte vagy: az anya adatai kipuhathatók nem voltak.“ Erre nézve szigorúan betartandók a B. M. Ut. 30. §-mely szerint a ki nem puhatható adatok a megfelelő rovatba minden további észrevételezés nélkül egyszerűen „ismeretlen“-eknek irandók be. Olyan esetekben pl., midőn az elhunytnak szülei kipuhathatók, azonban azok foglalkozását vagy lakhelyét megállapítani nem sikerül, egyszerűen beírandó az ismert adat s közvetlen utána a többi ismeretlen gyanánt, pl.: „néhai Kiss István kovács mester, lakóhelye ismeretlen,“ vagy néhai Nagy Ferencz, foglalkozása és lakóhelye „ismeretlen,“ avagy néhai „ismeretlen“, kovács mester, lakóhelye volt Nagy-Szalonta.

Utószülötteknél az anya özvegynek irandó, a megjegyzés rovatban pedig feltétlenül kitüntetendő pontosan a törvényes apa elhalálozási ideje, hogy így a gyermek törvényes származása t. i. hogy a fél halálától számított 10 hónapon belül született, már magából a bejegyzésből korrektil megállapítható legyen. E lényeges körülménynek a bejegyzés fogantatásakor figyelmen kívül hagyása bírói kiig. eljárás von maga után, sőt ha az atya halálesete ugyanazon kerületben van anyakönyveztve, hivatkozni kell a halotti anyakönyv folyószámára is.

A természetes apaság a halotti anyakönyvbe nem jegyzendő. E rendkívül szigorú tilalom ellen még is számos anyakönyvvezető vét. S miután ilyen ezimben tünteti fel rendszeren a bejelentési kötelezett séget is, emé hibás eljárás — tekintve, hogy a term apa a B. M. Ut. 69. §-a alapján csak *mint megbizott* anyakönyvvezetethet szigorú elbírálás mellett a bírói kiigazítások egész sorozatát vonhatja maga után.

Házassági anyakönyv végzáradékolásainál egyes anyakönyvvezetők az irástudatlan feleket közelebbről nem határozzák meg, hanem egyszerűen annyit mondanak, hogy az irástudók által aláíratott az irástudatlanok által pedig kézjegyzeltetett. Közelebbről kell meghatározni, pl. a következőleg: aláíratott, az írni nem tudó feleség és egyik tanu által pedig kézjeggyel ellátottat.

Szigoruan kerülendő a bejelentő minősége kitüntetésének teljes mellőzése.

Több anyakönyveztő ugyanis amaz időközi miniszteri rendeletre támaszkodva, mely a székesfőváros és a nagyobb önállósított anyakönyvi hivataloknak azon engedélyt teszi, hogy oly esetekben midőn bejelentő az apa vagy anya, a bejelentő rovatában minden további körülírás nélkül egyszerűen e minőségére hivatkozhatnak: magát szintén ilyennek tekintve, nem tölti ki a bejelentő rovatát hanem egyszerűen „az alábbi atya vagy anyá” ra hivatkozik. Kerülendő pedig ez annyival inkább, mert nem egyszer olyan konfuzióra ad alkalmat, mint pl. Erdő-Gyaraknál 27. s Méhkeréknél a 39. sz. születési bejegyzésnél, hol a bejelentő rovatában hivatkozás van az alábbi atyára, a gyermek pedig törvénytelen lévén, bejelentő pedig írni nem tudván, így a bejegyzésből az sem tűnik ki, hogy a bejelentőt hogy hívják; miután pedig a bejelentési kötelezettség a megjegyzés rovatba egyáltalán nem lesz kitüntetve, az ilyen hibás bejegyzések a sok fölösleges munkát adó bírói kiig. eljárás útján reperálandók.

Özvegy nőnél némelyek az özvegyi minőséget így tüntetik ki: „férjezett özvegy”, mi igen rossz és helytelen, mert vagy férjezett, vagy özvegy a nő, de a kettő együtt nem lehet.

Az ezen általánosságban észrevételezett hibákon kívül az

- 1., *anti,*
- 2., *árpádi,*
- 3., *ilyei,*
- 4., *kötgyáni,*
- 5., *oláh-homorogi,*
- 6., *sarkadi,*
- 7., *tamásdai — és*
- 8., *tulkai anyakönyvekre* vonatkozólag semmi különleges észrevételelem nincsen, — azok minden tekintetben a törvény- és rendeleteknek megfelelően szabályszerűen vezetvők.

Csupán az *oláh-homorogi halotti anyakönyv* II od példányára annyi különleges észrevételelem van, hogy a 11. és 12. halotti bejegyzés között két oldal üresen hagyva, keresztülhuzatott, s e körülmény, hogy t. i. „e lapok tévedésből hagyatván üresen, az alulírt anyakönyvvezető által huzattak keresztül” — megemlítendő lett volna.

Ugy szintén egy észrevételelem van a *tamásdai halotti anyakönyvre* és pedig a 28. számú bejegyzésre,

melyben a bejelentési kötelezettség feltüntetve nem lévén, e hiány bírói kiigazítási eljárás útján pótlandó.

9 A *bajji anyakönyvekre* is csak néhány észrevételelem van és pedig:

a) *A születési bejegyzéseknél:*

Az 51 tételre a bírói kiigazítási eljárás a bejelentőre vonatkozó adatok pótlása végett megindítandó.

b) *A halotti bejegyzéseknél:*

A 20 tétel alatt az elhunyt így van kitüntetve: „férjezett néhai Bondor Lászlóné” mi feltétlenül helytelen E bejegyzésre különben az elhunyt atyja és anyja hiányzó adatainak pótlása végett a kiigazítási eljárás is folyamatba teendő.

A 24. tétel alatt utóanyakönyvvezés fogantatott 1878-ról, a nyomtatott szöveg felhasználásával. Az anya él, tehát bejelentőként megidézendő lett volna s akkor helyes lenne a nyomtatott szöveg felhasználása. Az anyakönyvvezető azonban e bejegyzést *bejelentő mellőzésével hivatalból* fogantatosítván, ily esetben a nyomtatott szöveg nem alkalmas, miért is a bejegyzést a lap szélén kellett volna eszközölni.

10 *Az erdőgyaraki anyakönyveknél* szintén csupán néhány megjegyzésem van és pedig *általánosságban* az, hogy a hónapok rendes neve helyett „Januárius”-t Februárius”-t használni nem szabad.

A 27. számú *születési bejegyzésre* a kiigazítás megkérendő azért, mert itt a bejelentő adatai mellőzésével a bejelentő rovatba ennyi iratott: „*az alábbi atya*”, a gyermek pedig *törvénytelen*, s a bejelentő írni nem tudván, az sem tűnik ki, hogy *ki* a bejelentő; a „Megjegyzés” rovatban pedig a bejelentési kötelezettség sines feltüntetve.

A 13. számú *halotti bejegyzésnél* pedig a bejelentő összes rovatatai, az elhunyt életkora — és a „Megjegyzés” rovat mind kivonaloztatott E hiányzó adatok bírói kiigazítási eljárás útján pótlandók.

Egyéb tekintetekben ugy a *bajji*, mint az *erdőgyaraki* anyakönyvi bejegyzések teljesen hibátlanok és szabályszerűek.

11. A *madarászi anyakönyvekre* vonatkozólag:

a) *A születési bejegyzéseknél:*

A 12 tétel alatt természetes atyaság jegyeztetett be, s a bejegyzésbe nines befoglalva a természetes atya általi *elismerés*. E hiány pótlása valamint a végzáradék kiigazítása végett — mennyiben a végzáradék szerint a bejegyzés „*aláíratott*” halott $\ddagger \ddagger \ddagger$ van a bejelentő aláírására szánt helyen — a bírói kiigazítási eljárás megkérendő.

A 34. és 35. tételek alatt ikergyermekek anyakönyveztettek A B. M. Ut. 58. §-a által elrendelt anyakönyvi megfelelő folyószámra való kölesönös hivatkozás elmaradt E hiány bírói kiig. eljárás útján pótlandó.

b) *A halotti bejegyzéseknél:*

Az alábbi tételekre a bírói kiigazítási eljárás szintén folyamatba teendő és pedig:

A 15. és 20. tételekre azért, mert itt a bejelentési kötelezettség a B. M. Ut. 69. §-ának megfelelőleg kitüntetve nines;

a 19. és 28. tételekre azért, mert a nyomtatott szövegből az „*éves*” szó szükséghez képest töröltetett, — s e körülmény a B. M. Ut. 32. §-ának megfelelőleg a „Megjegyzés” rovatban feltüntetve nem lett;

a 24. tételre, mert 1., a bejelentő személyes ismerőssége, vagy nem ismerés esetén a személyazonosság igazolása, — 2., apa foglalkozása s lakhelye és 3., az anya lakhelye hiányzik;

a 25. tételre, mert 1., apa foglalkozása s lakhelye és 2., az anya lakhelye kitüntetve nines;

a 29. tételre, mert 1., elhunyt születéshelye és 2., anyjának lakhelye kitüntetve nines; — végül:

a 33. tétel alatt bejegyzett törvénytelen gyermekek anyakönyvi lapjára nézve azért, mert anyjának foglalkozása és lakhelye bejegyezve nincs.

A 38. tétel alatt „talált hulla“ anyakönyvezte tett igen hiányosan. Miután a kir. bíróság utólag megállapította a hulla személyazonosságát, s így az is tudva van, hogy a rokonok Sarkadon laknak, a puhatótási eljárás most már utólag folyamatba teendő, a hiányzó adatok a kir. bíróság által *lehetőleg* megállapítandók, s a meghozandó bírói kiigazító végzés alapján az anyakönyvvezető által pótlólag saját hatáskörében bejegyzendők.

12. *A méhkezei anyakönyvekre vonatkozólag:*

Általánosságban megjegyzem, hogy az ilyen tiltott rövidítése, mint „özv.“ „ifj.“ stb., valamint az utónevek illetlen kicsinyítő használata, mint „Julesa“, „Mariska“, stb., avagy plane *oláh* nevek használata, mint „Flóáre“, „Rafila“, „Tógyer“, „Mojszi“, stb. jövőben legszigorubbán kerülendők.

A 69. számú *születési bejegyzésre* nézve a bírói kiigazítási eljárás a B. M. Ut. 90. 92. s következő §§ ai alapján *hivatalból* teendő folyamatba mivel itt *utószülött* anyakönyveztetvén, a „Megjegyzés“ rovatban nincs kiténtetve a törvényes atya elhalálozási ideje és így a gyermek törvényessége is kétséges.

A halotti bejegyzéseknél:

Szintén folyamatba teendő a bírói kiigazítási eljárás az alábbi bejegyzésekre és pedig:

Az 1. ső tételre azért, mert a bejelentési kötelezettség a B. M. Ut. 69. §-ának ellenére kiténtetve nincsen;

a 2-ik tételre azért, mert a nyomtatott szövegből az „éves“ szó szükséghez képest törölhetett, s e körülmény a B. M. Ut. 32. §-ának megfelelőleg a „Megjegyzés“ rovatban feltüntetve nem lett; — végül:

a 39 tételre azért mert itt a bejelentő rovatba egyszerűen ez iratott: „az alább megnevezett atya“ a gyermek pedig *törvénytelen*, bejelentő pedig írni nem tudván, kézjeggyel látta el a bejegyzést, s így az sem tűnik ki, hogy *ki* a bejelentő, mivel a bejelentési kötelezettség a „Megjegyzés“ rovatban

a B. M. Ut. 69. §-ának világos rendelkezése ellenére sines feltüntetve

Más egyéb tekintetben az anyakönyvi bejegyzések elég gondosak és szabályszerűek.

Végül az *összes anyakönyvvezetők figyelmét felhívom*, hogy az elől tett, *általános hibákra vonatkozó észrevételeimet* komolyan szivleljék meg, mert azért, hogy a 8 első kerület bejegyzései hibátlanoknak vannak közelebből feltüntetve *mégis van az általánosan ak között számos olyan hiba, mely az ő bejegyzéseikre is vonatkozik.*

Az elől hibátlanoknak feltüntetett bejegyzések anyakönyvvezetői azonban még eddig minden évben úgy gondolkodtak hogy az övék — külön ki lévén emelve — már valósággal mint a anyakönyv és így az általános hibák észrevételezése reájuk nem is vonatkozhatik, miért is aztán azt nemesak, hogy megszivlelésre, *de még csak elolvasásra sem mellatták.*

Olvassa el figyelemmel és válassza ki tehát minden anyakönyvvezető az általános hibákra elől megtett észrevételeimből az *ő* reá vonatkozókat és jövőben annak értelmében, szigoruan ahhoz ragaszkodva járjon el s azon hibákat mind küszöbölje ki, máskülönben az anyakönyvek vezetése körül oly rég óhajtott egyöntetűség járásunkban elérve soha nem leend.

*

Midőn ezen terjedelmes körrendeletemet meg szivlelés végett a m. kir. anyakönyvvezető uraknak kiadom, egyszersmind rendelem, hogy a bírói kiigazítást igénylő anyakönyvi tételekre vonatkozó összes ügyiratokat a kir. bírósághoz leendő áttétel végett, hivatalomhoz ez évi május hó 20-ig fegyelmi vizsgálat terhe alatt mutassák be!

Nagy Szalonta, 1902. április hó 22.

Scontro: 1902. május 20.

Nagy Márton,

főszolgabíró,
mint közvetlen felügyelő hatóság.

